

PEST, I. félv.

20. szám.

Május 19. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre félfévre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egy-szeri fölvetelért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlésért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr, számítatik.

A gyermeke-zredes.

(Történeti elbeszélés a XII. századból).

IV.

(Folytatás.)

A körülállók közül mindegyiknek tekintete a beszélőre volt irányozva; ez egy izmos óriási testalkatu férfi volt, kinek sötétbarna arczát fekete tömött szakálla méginkább beárnyalá; izmos testét durva posztóból készült barnavörös ujjas fődte, övében hosszú kés volt szurva, ez a tullanmezei fekete csapláros volt, ki óriási magas termetével minden körülállót egy fejjel fölülmult s egy ideig szintén mint a harezjáték szemlélője, egy nyárfán foglalt helyet, de amint észrevette a tőle elillant gyermekeihez, mint valamely vadász-sólyom rontott le a fáról s széles ökleit a két gyermek vállaira tevén, ismét nyers, kevély hangon kiáltott: „Tehát megtaláltalak titeket, kölykök! Hasztalan futottatok el tőlem! mégis csak nyomotokra akadtam. Lóduljatok most előre, szekereimre, mely amott az erdőszélén várakozik s aztán majd otthon számolunk egymással!”

Igy ordított a vad férfi, miközben a két szegény gyermeket maga előtt tova akarta taszítani; de a gyermeke-zredes elállta utját. „Minő jognál fogva akarja maga ezen gyermekeket kényszeríteni, hogy kövessek?” mondá ő, azokat ismét magához közelebb vonva.

— A személytulajdonos jogánál fogva! kiáltott feléje a fekete. „Én e gazokat édes anyjoktól örökölttem, ki egy hétig betegeskedett nálam, meghalt s gyermekeit, ezeket itt, rám hagyta, hogy —

— Hogy te őket istenfélelemre s erényre oktasd, válaszolt a pap szilárd hangon, nem pedig, hogy gyanus mesterségben, ott a tullanmezei koresmában eszközül s szolgálkúl használd fel őket.

A fekete csapláros színében kissé elváltozott; kis barna szeméinek metsző pillantása a nemes pap ember-

baráti szép buzgalomtól égő arczán függött. — Hah! — kiáltott fel, „tehát ön azon barát, ki mint nekem a klosterneuburgi és russdorfi utcákban fekvő vendéglőkben az emberek beszéltek, ezen, rabszolgáimmá lett gyermekeket szánján elvitte? Igen, ön az, s ezen gonosz fátytyuk, tudom, sok minden rosztat eszegettek össze önnek a tullanmezei csárdám háztartásáról; oh, én ezt igen jól értem! De most lakolniok kell érte! és senki, egy király vagy császár sem vonhatja ki őket a személyrabság alól, melynél fogva tulajdonommá lettek, mióta anyjok őket halálos ágyán nekem átadta.”

A kis Janesi bátran fölegyenesedett: „Te hazudol!” mondá szilárd hangon, mintha csak egy érett ifju beszélt volna. „Haldokló anyánk sohasem adott át engem s kis nővéremet neked, mint személyrabokat. Mi nem, nem fogunk téged követni és —

— Követni fogsz! követni fogsz! orditá feléje a fekete csapláros, öklét ismét a két gyermek felé nyujtva ki, s nővéred is, ez a megszőkött leány, itt ni, szintén követni fog engem, és senki, már mondtam, senki, bármely király vagy császár sem menthet ki a személyrabság elől, melynél fogva a tullanmezei Schwepperer csapláros tulajdonai vagytok!

— Mint mi! vágott ekkor közbe egy csengő hang.

A fekete csapláros föltekintett s előtte ama koldusruhába öltözött nő állott, ki, mint említők, ma hosszú barna köpenyt viselt s a kedves kis fiut erősen tartá kezével, mintha attól félt volna, hogy a tullanmezei rettenetes esárdabirtokos ezt is el akarná tőle vinni.

— Mi? szólott amaz mereven a derék nőre tekintve

— Mi, Mária Terezia, római-német császárnő, válaszolt a szép nő s barna köpenye alól mintegy esetleg a császári rendesillag bukkant elő...

A fekete esapláros visszahanyatlott, szemügyre vette a magas beszélőt, fölismerte rajta az országban ezer s ezer képen s rajzolon visszatükrözött vonásait, elhalaványult s szótlanul állott remegő lábain, rozslaküismerete azonnal értésére adta, hogy órája elközelgett.

A magas fejedelemő azonban most ismét felvette a beszéd fonalát: egy kedves pillantást vetve a két árva gyermekre, így szólt: „Ezen két ártatlan sorsát a mi derék gyermekezedesünk, az előttünk mindig kiválóan kedves és tisztelendő Parhammer atya előadásából már eléggé ismerjük: Mi ismerjük ezen két gyermek istenfő s gyermekded lelkületét tegnap este óta, midőn mi általuk föl nem ismertette, a „tarkanővényházban“ koldusnői álarczban, melyet ez ünnepre választottunk magunknak, találkoztunk velök. Mi ezután anyjok helyét kívánjuk pótolni s ajánljuk önnek is kedves, „félelem és gáncsnélküli lovagom“ őket kegyébe és figyelmébe, tévé hozzá, a mellette álló vassisakos s kócsagtollas derék lovaghoz. Ez pedig, ki nem volt más, mint a nagy császárnőnek az ezen álarczbohózatra Laxenburg várban karácsonykor — a félelem és gáncsnélküli — Bayard leventének öltözött férje és uralkodó társa, lotharingi Ferencz császár, kezeit védőleg az árva Janesi és Vilma fejére tette: haladókló anyjátok áldása karjainkba vezetett titeket, monda ő nyájasan.

Ti, mint jámbor s már korán fölöttébb megpróbált gyermekek kis Leopoldomnak lesztok tanonc-társai.

S ezzel a kedves fiúskát, kit a császárnő kezénél fogva tartott, az élénk kis Leopoldot, ki később oly emberszerető, tudományos s közkedvelt fejedelemmé lett, melléhez szorítá.

— Nemde gyermekem, monda ő, te szívesen fogod ezen szegény, de jó gyermekeket oldalad mellett szemlélni.

De erről fölőleges is volt őt kérdezni; mert a kis Leopold már megkedvelte a szegény Janesit s egy perczre sem fordult el tőle, mióta a bátorlelkű árva a gyermekezed zászlját kivívta, és a gyermekezedes lábai mellé letette; csak császári atyjának engedélyét várta, hogy sietve s örvendő futhasson a gyermek-ezred új zászlótartójához s neki mint szívesen látott játszótársuknak a győzelmi díjul kitűzött s husz ezüstpénzzel megtöltött díszes töltéstartót vállára akaszt-hassa.

A császárnő ekközben a tompa hallgatásba merülten mellette álló tollmezői esaplárhoz fordult:

— Paranesoljuk, monda ő, hogy ezen ember szigoru őrizet alá vétessék és esárdájába egy bizottmány küldessék ki, hogy tudomásul vegye, mennyire ment a gyermekek előadása szerint valószínűleg már régóta üzött utonállás és más efféle bűnös mesterség az ő esárdájában. Ezen esetben szigoru ítéletet rendelünk el a gonosztévő ellen.

— Kegyelem! — hebegé ez összerogyva; de már ekkor hat izmos várporoszló fogta meg őt s a követ-

kező perczen már pillanatban eltávolított a nagy császárnőt környező személyek köréből.

Mária Terézia pedig a kocsisöltönyt viselő férfiuhoz fordult, ki nem volt más, mint a karácsoni bohózat alkalmából, melyet az életvidor császárnő oly igen szívesen tartott meg a laxenburgi várban*), kocsisnak öltözött, akkoriban már híressé lett europai államférfiu Kaunitz Venczel Antal herczeg, kit a nép az osztrák és franczia udvaroknak általa eszközölt kibékítése, mint az akkori politika óriási művének végbevitelét után „az ausztriai államkocsis“ ezimel tisztelet meg.

— Herczeg! monda a császárnő, elvárom ez ügyben a legszigorubb igazságosság végrehajtását.

Ez meghajtá magát; a császárnő ekkor magához inté a kék vendéglős-zekébe öltözött kék sipkás férfiu: „ma, monda ő, ön meghívásának engedve férjemmel s udvari környezetemmel a kék udvarban fogunk étkezni, hol Ignác atya az ebéd betejeztével még egyszer be fogja nekünk kis védenzeit mutatni, hogy véglegesen határozzunk további gondoskodásuk és neveltetésük felől.“

A kék zekés férfiu akkoriban az ugynevezett „kék udvar“ birtokosa Laxenburg mellett, melyet Mária Terézia császárnő később (1774.) tőle megvett, hogy annak helyén a mostani laxenburgi várpalotát építse ki, az akkor oly szépen álarczozott s a „kék udvarhoz“ ezimelt vendéglős az ausztriaiak hadviselésének történelmében Daun Leopold Mária József név alatt ismeretes birodalmi gróf volt, a császárnőnek kegyeneze, ki a császárné főudvarmesternéjét, Fux grófnét vette nőül; ez magát most mélyen meghajtá s az uralkodónó intett az említett grófnőnek, ki ezen nap szép reggelén alpesi nőnek öltözve az ő oldala mellett foglalt helyet, jelenleg pedig magas fejedelemnőjének hálás kitüntetéséből a császári sirboltban nyugszik a kapuczinusoknál, nem meszse Mária Teréziától.

— Grófnő! monda ő, — kiválóan önt bizom meg, hogy e kis árva leányról, a vitéz Janesi nővéréről gondoskodjék; nevelje őt jámborul és erényesen.

Most az udvari környezet a nagy uralkodóné intésére megindult.

Mária Terézia azonban, még a nem meszsze álló áldozárhoz fordult, kit a nép már régóta csak „gyermek-ezredesnek“ nevezett.

— Ignác atya! mond a királyné, ön ezen gyermek megmentésével igen nemes ténny viit végbe. — Ekkor oda nyujtotta a papnak kezét, hogy megeskölja. — Mi ezt önnek, monda a nagy uralkodóné a neki sajátos, szivlebilincselő szivélyes mosolylyal, mi ezt önnek kegyünkkel fogjuk viszonzni; ma pedig legyen császári asztalunknál, mint a kis soldatesca (kis katonasereg) parancsnoka, melynek gyakorlatai minket s a mi férjünket fölöttébb gyönyörködtettek, a mi kedvelt vendégünk, s hogy kiváló császári kegyünknek azonnal jelét adjuk, vegye tudomásul, hogy önt felséges férjem, Ferencz császár, holnaptól fogva gyóntató atyjává nevezi ki.

A császárné e szavak után udvari kíséretével a kék udvar felé távozott, a derék „gyermek-ezredes“

*) Történeti források után.

pedig az örömteljes meglepetés miatt szóhoz sem tudott jöni, ezután sűrű csapatokban előnyomuló gyermekeihez fordult és mondá:

— Homlokra! s kiáltások hangosan: „Éljen a nemes Mária Terézia császárné, fenséges férje, s az egész császári ház!”

S a viszhang a kis hadfiak százszoros kiáltását egész a kék udvarig elvitte, hol VI-dik Károly császár nagy leánya fenséges férje oldalánál — mint a nap

a csillagok között — ült; — Kaunitz, van Swieten Gerhárd házi orvosa, gróf Khleverhüller bécsi városi hadparancsnok, Sonnenfels udvari tanácsos és tanár, továbbá: Pálffy, Eszterházy, Kolonics, Wurmbrand, Althan, Kinszky, Proskau s Auersperg grófi és hercegi udvari hölgyek kíséretében — a kék udvarhoz — ezimzett vendéglősnél, Daun marsalnál, asztalhoz.

(Vége követk.)

A készületlen.

(Memento mori!)

„Mi ez?... mi gyászosan szól most az est-harang!...
Vagy csak talán nekem oly bús?... Hiszen e hang
Imára hívja fel csupán a hiveket:
Hogy Istenünknek hő halát rebejének?...“

„Igen, imára hi!... Én is imádkozom!...
Imával alva el édesb a nyugalom.
Ki tudja reggelig mi történhet velem?
Nem-e lesz holnap már koporsóban helyem!...“

„Koporsó?! Ah! talán csak nem jelent e hang
Halált?... Vagy tán azért oly bús az est-harang
Nekem; mert érzem, ha már az éj leszáll,
Kioltja életemet a gyilkoló halál?...“

De tán csak álom ez?... oly borzadás fog el!...
Fülemben mindig csak e szó hangzik: „jövél!” —
Eh, félre képzelet: az ég majd megsegít!...
Mit féljek én attól, ha a kutya vonyít!...“

„De ah! az óra már tizenkettőre jár,
S a ház-tetőn búsán szól a kuvik madár!...
Ne sirj kuvik madár; hisz csak hervadt virág,
A kit halál uram kaszája majd kivág!...“

„De mit beszélek én?... Hisz nem vagyok beteg;
Halálnak így rajtam hatalma nem lehet!...
Nem is engem, hanem magát siratja ő:
Híven gyásztelt ügyben, hogy mért lett hívívő.“

„Röpülj kuvik madár, röpülj te máshoz el,
Ki ágyban már régen betegesen vesztegel.
Nekem apám, anyám van és jó kedvesem,
S testvéreim, kikért lángolva ég szívem.“

„Mély esend uralkodik... az éj sötét nagyon...
S a esendes éjben én ah még sem alhatom!...
Fülemben mindig oly bús nótát fú a szél:
A sírből mint mikor megholtak hangja kél!...“

* * *
Még egyszer hallja, hogy a torony óra ver...
S im mozdulatlanul a beteg ott hever!...
Szíve fagyos hideg... ajkán eláll a hang...
Mintha zokogna, oly búsán kong a harang! —

Garay József.

Meg ne csaljanak!

IV.

A számár megszólalásáról.

Az Isten Bálám prófétát, saját számara által oktató; a mi épen nem hitrege.

Bálám ugyanis, átkokat készült szórni az Isten népére, hogy megnyerje a királyi jutalmat, ámbár attól őt eltírtá már az Isten. — Ime, mondá szent Péter apostol: „A teherhordó néma számár, emberi hangon szólalván meg, megakadályozá a próféta döreségét. (Péter II. 2, 16.)

Itt az apostol, nem hitregeire hivatkozik, mert a m e s é k ellen ő tiltakozik (Péter II. 1, 16.), hanem megtörtént dologra, mely ellenkezik ugyan a természettel, és minden tapasztalásunkkal, minthogy az Isten csodája az, de nem a keresztény józan fölfogással. Mert, miért ne nyithatná meg a Mindenható a számár száját, néhány szó kiejtésére? miért ne alakíthatná

annak hangját érthető szavakká, miként mi szoktuk a buta harangét? miért ne tehetné azt egy perezre szólóvá, a mit néma szólóvá alkotott? Nemde, az ember is teheti, ha fölívja a szájkó nyelvét, hogy az néhány szót elesevegjen, a nélkül, hogy értené azt, a mit mond. S ne tehetne volna-e az Isten, hogy mozgásba hozza a számár nyelvét, vagy hangját, néhány szavak kifejezésére és elhangoztatására annak, a mit szájába adott? Ezt tagadni annyi volna, mint Isten mindenhatóságát tagadni, vagyis őt magát eltagadni, a mi durva kábaság lenne.

A példák tanítanak. Nemde a süketnéma sohasem hallott emberi beszédet, mert épen azért néma, hogy süketen született, és meg nem tanulhatta hallásból az emberi szavakat. Jézus mégis, midőn meggyógyítá a süketnémat, a nyelv tudását is megadta neki, a szólási tehetséggel együtt, mert azt mondja az evangéliom: helyesen beszéle. (Márk 7. 35.) Az apostolok is egyszerre nyerték e kettőt a Szentlélek elvételével, az idegen

*

nyelvekre nézve. S nem több-e ez, mint rövid megszólalása a szárnak? mely hallott ugyan emberi szót, ha nem értette is azt, hogy beszélhesse. Néhány pereze, szőlő-géppé tette őt az Isten, hogy Bálámot engedelmességre bírja azzal, és ő is csak azt mondja el a királynak, a mit ő adand neki szájába. Ezzel pedig az Isten föl akarta nyitni a Lót nemzedékének szeméit, hogy lássák át ezen moábok az igaz hitnek leendő diadalát, minden varázslati babonáság fölött. Be is vallá azt a moáb király, midőn így szóla Bálámnak: Az Isten fosztott meg téged a neked szánt jutalomtól. (Móz. IV. 24. 11.) E L.

V.

A nap megállításáról.

Mesévé tennék az eget, a kik nem bíznak eleget Isten büles hatalmában.

Josue, az Isten hadainak vezére, hogy a napimádókat megalázhassa, parancsolá a csatatéren: Nap ne mozdulj! — és az megállá. S ez volna-e hitrege? Sőt egy nemzet története az, a honszerző izráelitáké, kiket esodák között vezetett ki az Isten, az egyiptomi rabságból.

De a hitlenség megrója Josue szavait, mivel Kopernik kanonok szerint: nem a nap forog a föld körül, hanem a föld forog a nap körül. S ez-e hát a baj? Hiszen Josue csak úgy szólhatott, mint a közszokás igénylő, mert a nép előtt nevéssé vált volna, ha azt parancsolta volna: Föld ne mozdulj! miután az a nélkül is mozdulatlanak látszik lábaink alatt. Josue egyebiránt, teljes láttani (optik) igazsággal szólott, mert valóban úgy is látszik, mintha nem a föld a napot, hanem a nap járná körül a földet. Nemde mi is tudjuk, hogy nem a nap forog a föld körül, de azért még is azt mondjuk: Feljött a nap! mert bizonyosan őrvongónek tartana vagy kinevetne a nép, ha azt mondanók előtte: Felfordult a föld a nap felé. Josue enné-

fogva, a közszokás szerint, láttanilag fejezte ki magát, a mint a nép előtt kelle szólania; az Isten pedig úgy teljesíté az ő ohajtását, a mint az szükséges vala.

Sőt, nemcsak láttani, hanem csillagászati igazsággal is mondható azt. A naptest ugyanis, maga is rohan a légben, magával ragadván bolygóit és földünket, mindig évenkénti egyenlő távolságban; de saját tengelye körül is forog. Ezen forgása pedig a napnak, mely huszonhét nap alatt megy véghez, miként a napfoltokból kiszámíták, földünk forgására is hatással bír. Josue azért, a főmozgatóhoz intézvén szavát, természettanilag is helyesen szólott, mert úgy a nap: „Nem sieté letűnni. (Josue 10. 13.) Lasubbá lön forgása, a mi lasubbá tevé a föld forgását is, és megakadályozá, hogy halomra omoljék a világ. Az Isten különben, bármit tegyen is, soha sem feledé el annak következményeit Szükséges vala pedig e esoda a nap bálványzásának eltörlésére, hogy vallják be a pogányok maguk is, miszerint nem a nap az Isten, hanem Jehova az, a kinek csak szolgálja is parancsolhat a napnak.

Drága nővérem! kezeidbe is eljutnak e sorok, s nem fogod-e sajnálni a hitlenség törekvését? vagy azokat, kikről el lehet mondani: Angyali képe vagyok, s ördögi lelke nagyon? S hogy intézkedtl te gyermekeid vallásos neveléséről? Állítsd meg a napot, a hitnek égi világát, nehogy letűnjék előtted, mert soha ki nem pótolható azt, az ész mécsvilágával. S ha rák módjára indultál volna meg, s nem jutna eszedbe ama két kalász, melyet hajdan együtt ápoltunk, de nem egyenlő kedvezéssel, és te konokul tagadád akkor, a silányabb eredménynek igazi okát, fogadd el emlékül tőlem, e esipősnék tetsző rákverset:

Ime, kalász-szálak kettőn nőttek, konok Emmi
Kánya anyák erre! jaj kegyek! oh kecsék! oh!...

E L.

A vallástanítás az iskolában.

„Én nem vagyok iskolatanító, és a tanmódról nem ítélek; mégis egy meggyőződésemet bátorkodom teljes nyomatékkal kijelenteni, mely abból áll: hogy ha a tanításnak alapjává nem a religió leendő, úgy országrendei! ti lesztek okai, ha e világon jövőben az ördögök megsaporodnak és hatalmasabbakká lesznek.“ (Az angol herezeg Wellington nyilatkozata a parlamentben.)

Midőn újabb időkben az iskola a nagy közönség közbeszéd-tárgyává leve, csakhamar vélemények nyilvánultak, nézetek nézetekkel hasonlítottak össze a tanmódok fölött is.

Nagy hordereje van pedig a tanmódnak, és mégis, sokan nem kellőleg vetik a kérdést latba; nem gondolják meg, hogy a tanmód nagyobb hatással bír a gyermek egész lényére és jövő életére nézve, mint ama savanyító a kovászra, melyet a kenyérsütő asszony használ.

A tanmódnak alapja a vallás, s ez azon tantárgy, mely figyelmünket leginkább igénybe veszi, s a melyről én jelenleg szerkesztő ur engedelmével röviden értekezni akarok.

Minden iskola óra- vagy tan-tervben a vallás-tanítást illeti meg a legelső hely; és ez igényli kezelésében a legnagyobb szorgalmat; mert ez, t. i. a keresztény szellemű nevelés, az egyedüli és legalkalmasab alap minden népművelésben. Ez legalkalmasabb minden tárgy között az emberi szellem művelésére. Egyenlő erővel vesz igénybe minden lélektehetséget: „Önisme-

retet, érzést és akaratot,“ mert legtöbb magyarázatot kíván kérdéseire, melyek az emberi ittlétnék legmagasabb érdekeit érintik; a gyermeki évek fogékonyságában alapot talál, melynek termékenysége bővebb, mint az emberi élet bármelyik időszakában.

A kereszténység tanainak felfogására megkívántató képességhez nem okvetlen szükséges a szellemi hajlamok előre való kifejlesztése, hanem inkább a kedélyállapot, mely már a gyermeki években is nyilvánul. Azért nem kell magasb fokon álló szellemi kifejlődésre várnunk, hanem a vallástanítást mindjárt az iskolába lépéskor kell megkezdeni!

A vallástanításnál követendő eljárás a következő:

A tanító iparkodjék, hogy növendékei, főleg ha vallást tanít, benne megbizók és hívők legyenek.

Minden oly tanítás hiányos, mely a közlendő igazságokat egy a hallgatók által tartandó vizsga vagy inkább ítélet alá vetni ohajtja, holott ezek vizsgát tartani nem is képesek, következéleg, hol e képesség hiányzik, a gyermekeknek vallási igazságokról adott feleletök fölött ítéletet hozni nem is lehet.

A gyermeki tudás-vágyat úgy vezérelj, hogy iránya legfőképen vallási ismeretek bővítésére szolgáljon.

Szoktasd a gyermeket arra, hogy az emberi életben előforduló eseményeket Isten atyai szeretetének tanujelöl tekintse, és hogy azokat ez értelemben ítélje meg.

Iparkodjál a vallási nézetek és vélemények értékét oly módon mintegy nézhetővé tenni, miszerint azok a jövőre nézve képesítsék őket, magukat a nem-keresztény vallásnak, valamint nem- és másképen hívők irányában arányba hozni.

A mostani művelés-állapotok hiánya vallási tekintetben kétségtelen, szemellátható. A jelenkor vallási dolgokban föltűnő tudatlanságot mutat; hiányzanak a gondolatok, melyek az ember létének magasb javaira vonatkoznak és melyeknek birtoka folytonos láthatlan közlekedést, társaságot eszközöl ki a kedély és minden dolog létesítője közt, és az igazi élet módjára hatással bír; bizonyos hitelenség rak fészket, mely a kereszténység tagjainak nagy részét magához ragadva, őket az igazi kereszténység ügyeire, dolgaira nézve fokégyonytalanokká teszi; az ellenpárt túlságoskodása uralg, hol a hit hatalma nem enyhe-életmelegben nyilatkozik, mely a benső ember minden részeiben lobogva, neki ama buzgó indulatot kölcsönzi, mely által magát Isten fiának és felebarátja szerető testvérének lenni érezi, hanem inkább oly vélelmet szül az életben, hogy távol tartja az embert attól, miként ez amaz égi békét, melyről az evangéliom szól, saját tapasztalatai folytán és saját körületében meghatározni akarná. Népünk művelési állapotainak e kétségtelen hiányai daczára is a kereszténység folyvásti kiterjedés- és benső növekedésben van, s hamindjárt a későbbi időszakoknak — nagyobb árnyoldalaik voltak volna is, mint az előbbieknél: mégis az Isten tiszteletének elismerése szellemben és igazában növekedett, és növekedik napról napra. És ez az, mi bennünket ösztönözzön, hogy az Isten országának terjesztésében soha lankadtak, hanem mindig fáradhatlanak legyünk, mert épen reánk — tanítókra — van bízva ezen ország építésének nem jelentéktelen része. — Ezen földre rakjuk tehát az alapköveket!

És mit kell a gyermekeknek ajánlani?

a) Kiszemelt darabokat az ó és új szövetségi szentírásból és a „nemes“ és „jó“-t hiün elötlüntető példákat az Isten gyermekeinek életéből.

b) Az ó és új szövetségi szentírás rövid vázlata.

c) Jellemző bibliai személyek életleírása. — Ezek a biblia és katekizmus közepén, mint a könnyű felfogás tárgyai, állanak; és főképp az először említett igen kellemes anyag a gyermekek

számára. Könnyű érthetősége, érintkezése különféle, előtők már ismeretes dolgokkal; tartalmának ritka sokfélesége azok, melyek végezt azokkal örömet foglalokoznak.

Minél körülményesebben jellemeiket körülírni, kezelni tudjuk, és minél nagyobb a szám, melyre a kezelés kiterjeszkedik: annál nagyobb világosságban fognak a gyermekek szentírás történetekben otthonosak lenni; érzekeik annál finomabbak, élesebbek leendnek, és bennök azokkal közelebről való megismerés után a vágy annál inkább növekedik.

Ezen vágy a gyermeki szíveket oda viszi, miszerint azok ösztönözve lesznek a bibliai dolgok buvárkodására, mi által oly tapasztalatokra jutnak, melyek az életben nagyon is fontosak.

E jellemzetek azonban úgy adassanak elő, úgy magyaráztassanak meg, hogy az erkölesi hűség mindenkor kivilágolják belőlük; és Dávid ép oly kevéssé mentessék ki, midőn kívánja, hogy Isten az ő ellenségeit megsemmisítse, mint Dániel mentve, igazolva, midőn mindaddig késedelmeskedik — miglen Saul az áldozatot bemutatatta.

d) Alapos megmagyarázása a hegyen való tanításnak és sz. János evangéliomának, kapcsolatban a többi evangéliommal.

e) Szent János evangélioma összefüggésben olvastassék, hogy kitetszhesék a különben is megmagyarázandó Krisztus urunk örök alapelve Istentől és Önmagáról, mint az istenség és az isteninek látható képe és előmutatója, viszonya az emberiségnek Istenhez, és az Istenben való élet.

f) Vizsgáljuk Krisztus urunk szentséges személyén, példáin és módjain, miképen tekinté a dolgo-

kat, az embereket és ezek viszonyait, és iparkodjunk szemelléhetővé tenni a gyermekeknek a kereszténység megváltozhatlan lénye által alapított létet és cselekvést, hitet és reményt, s kifejtése által annak, miképen nyilatkozott Krisztusban az Atya, emeljük ki az értelmet és módot, hogyan, miként nyilatkozik bennünk is az Isten.

Ezzel az elemi tanítás zárva van.

A katekizmus rendszeres tanítása későbbre, a tanítás magasabb polezára hagyatik.

Velős mondatok és énekek a legrövidebben hozassanak kapcsolatba a tananyaggal. A biblia olvasása a tanítás fokával összhangzatban és szigorun kiválasztva történjék; soha el ne

(Beatrix királyné II. Endre hitvese. — I. a Vegyesekben.)

maradjon, de a tanító jól meggondolja, hogy a religió lényé az írásban sok alkatrészekkel vegyítve van, melyek tulajdonképen nem is lényéhez tartoznak, hanem inkább egyenességét, tisztaságát elsikálják, s oly dolgokkal hozzák kapcsolatba, melyek a rátekintésre elveszik annak értékes aranyát.

Itt különben nem szükséges valami elváltási folyam; — mindazáltal erre senki ne támaszkodjék, ki tiszta szívből akar nevelésbeli művelődést eszközölni.

Heffermann József,
sárvári fitanodai főtanító.

Heti krónika.

Pest, május 7.

(—ss—) A Szent-István-társulat tegnap délután ismét megtartotta választmányi ülését. A múlt hóban ezen ülés azért maradt el, mert azon idő, midőn rendszeren ezen ülések tartatni szoktak, éppen nagy hétre esett.

Az elnökséget vitte nagyméltóságú gróf Cziráky János és főtiszt. Pólyi Arnold társulati alelnök ö nagysága.

Mindjárt az ülés kezdetén az alelnök ur jelentést tett, hogy a társulat által megvett házra nézve minden nehézség már annyira el van hártva, hogy most már semmi sem áll útjában annak, hogy a ház a társulatra átírassék. Ugy szintén a társ. alelnök fölhatalmaztatott, hogy az új házban a szükséges átalakításokat eszközöltesse, s a helyiségek bebutorozására nézve a legközelebbi választmányi ülés elé költségvetést terjeszzen.

Hálás elismeréssel fogadta a választmány, hogy a titkár ur jelentése szerint Márkl Ignác püspök és veszprémi nagyprépost ur a jótékonyágban kifogyhatatlan jeles főpap a társulati házra 100 fót adományozni sziveskedett.

Több elhunyt lelkész végrendeleteikben a társulatról megemlékeztek; nevezetesen néhai Szakács Mihály volt árpási plebános 13 ft 15 krt, Almásy István volt madarasi plebános 10 fót, Hoffman Péter szabadkai plebános 10 fót hagyományozott.

Többen ajándékkönyvekért folyamodtak a társulathoz nevezetesen az andrásfalvi község Bukovinában, a pesti egyetemi bölcsezet-hallgatók önképző köre, a győr-kajári rom. kath. iskola elüljárósága és a pesti jótékony nőegylet. Mindezen folyamodóknak a választmány megbízásából a társ. alelnök és igazgató fognak ajándékkönyveket küldeni; a nőegyletnek pedig a választmány jóváhagyása reményében küldöttek már.

A kassai jogász-önképző-egylet a küldött ajándékkönyvekért a társulatnak szíves köszönetet mond.

Jelentett továbbá, hogy több helyre új tiszteleti tag neveztetett ki, nevezetesen Tatára Tichy János, Gyöngyösre Palezer Kálmán, Peregre Santhó Ágoston, Kolsvárra Veress Antal, Rózsahegyre és vidékére Patáky István. Azok kedvéért, a kik nem tudnak, megjegyezzük, hogy tiszteleti tagnak neveztetik az, ki a társulat irányában azon kötelezettséget vállalja magára, hogy azon városban vagy vidéken, hol lakik, a társulati tagoknak kiosztja évenként az évi 3 fr. 15 krért járó könyveket, a tagoktól beszedi a díjakat, s azokat a társulatnak évről évre beszolgáltatja. A tiszteleti tagokat minden egyházmegyében az illető főpásztor szokta ki nevezni.

Jelentés tétetett a kiadás végett a társulatnak följánlott kéziratokról:

„Egy nemzeti egyház képe“ című munka jelesen van írva és fordítva; de mivel inkább terjedelmes könyvismertetés, azt vélte a bíráló, hogy inkább valamely folyóiratba való, mint hogy önállólag kiadassék. Azért tehát fordítónak visszaküldetik.

Nicolas Ágosttól: „Utmutatás a hitre“ bírálatra ft. Bita Dezső és báró Hornig Károly uraknak adatik ki.

„Egy bölcsezt a padlás-szobában“ cz. munka egyik bírálója elhalálozván, ujra bírálatra kiadatik.

„Egy szolgáló története“, mint alelnök ur emlékezett, valahol már meg elent; ezíránt tehát az igazgatóság pontos tudomást fog szerezni.

„Fabiola nővére“ az igazgató jelentése nyomán kiadásra elfogadtatott és tagilletményül fog kiosztatni.

Piry Czirkák a pesti szent-ferenczrendűek érdemes elüljárója a választmányi tudatá azon olvasóink előtt már ismeretes szomorú hírt, hogy főt. Dánk Agáp a társulati választmány egyik buzgó tagja Romában meghalálozott. Legyen szabad nekünk e helyt a nagyérdemű elhunytunk néhány kegyeletet sort szentelnünk.

Dánk Agáp a pesti sz. ferenczrendi zárdának sok éven át elüljárója Pesten egyik legnépszerűbb ember volt, és méltán. Csupa szív volt ő; bekopogtatott gyakran a nagyok és gazdagok ajtajához, csak hogy minél több szegénnyel jót tehessen. Azonfölül a nagy fáradsággal gyűjtött alamizsnából építettett a templomhoz egy szép tornyot, a templomot ujonnan földiszítetett, szóval mindenben Isten dicsőségét, embertársainak javát kereste. Az 1849 utáni szomorú időkben, midőn a boszuló katonai hatalom a magyar ember fejével úgy játszott, mint a hogy a pajkos gyermek botjával a mákfejeket szokta leütöni, — a bátor Dánk Agáp nem rettegett az akkori vérszomjához Haynau előtt akárhányszor megjelenni, hogy elítelt honfitársai számára kegyelmet esdjen. Mikor gróf Batthányi Lajost agyonlőtték, saját életét veszélyeztetve, elég bátorsága volt titkon a holttest befogadására a szerzet kriptáját megnyitni. És midőn felsőbb parancsnak engedelmessévé Romába távozott, akkor roska-dozó egészsége közepett is azon gondolat lelkesítette, hogy a magyar hűvek érdekében fogja ott befolyását fölhasználni. Az örök végzet könyvében az volt megírva, hogy az örök városban töltött időt legnagyobb részben betegágyban kellett töltenie. Nem volt egyéb kívánsága, mint hogy legalább hazájában halhasson meg. Ez sem teljesülhetett. De ha nem teljesült is, nagyszámu tisztelői azért a legnagyobb kegyelettel megemlékeztek imáikban, miután az Úr őt már magához vette. Ritkán jelenik meg requiemem annyi ember, a mennyi volt a szentferencziek templomában, midőn érette az ünnepélyes gyászistenizolgálat tartatott. — Nyugodjék békében!

A Szent-István-társulat jegyzőkönyvileg fejezte ki fájdalomát e jeles tagjának elhunytá fölött.

Hogy a gyűlés tárgyaihoz visszatérjünk, az Officium Divinum című imakönyv elfogyván, a társulat készséggel megengedi Sartori Károly könyvárusnak annak újbóli nyomtatását.

Végre a választmányi ülés zárt üléssé alakulván át a társulati tisztviselők jelentést tettek arról, mi eredménye volt eddig annak, hogy fizetésre szólították föl mindazokat, kiknek a társulat irányában tartozásaik vannak, s a további teendőkre nézve a választmánytól utasításokat kaptak.

Franciaországban az alkotmányra való népszavazás bevezetése. A roppant többség az alkotmányt elfogadta; nevezetesen azonban, hogy a népesebb városok többsége mindenütt nem-mel szavazott, még nevezetesebb, hogy a hadsereg negyedrészé szintén nem-mel szavazott, jele, hogy a forradalom a jelentékenyebb városokban hatalmasan működik, sőt még a hadseregben is pártolókra talál. Ez bizonyára a francia kormányt gondolkodóba fogja ejteni, és meg fog győződni, hogy a forradalmat semmiféle kedvezések és simogatások által nem lehet megnyerni. Jobban is tenné a francia kormány, ha nyíltan a nagy katolikus többség részére állana; e nagy többség lelkes támogatása mellett aztán bátran szemébe nézhetne a forradalomnak!

Anglia. Angliában néhány türelmetlen protestáns azt sürgette, hogy a kormány a kath. szerzetes-ügyek belügyeibe avatkozhassek. Ez ellen a lelkes kath. nők következő tiltakozást nyújtottak be az országgyűlésnek:

„Mi, Nagybritánia alulirt hölgyei értesülvén, hogy parlamenti bizottmány alakult, melynek feladata lenne vizsgálat alá venni az angolországi kolostorok életmódját, e terv ellen ünnepelesen tiltakozunk, s kinyilatkoztatjuk, hogy azt oly kísérletnek tekintjük, melynek czélja föléleszteni a vallásunk elleni üldözést; úgy tekintjük, mint szabadságainknak a leggyűlölesek és legsértőbb módorban való megsértését.

A legnagyobb nehezettel halljuk, hogy a törvényhozásnak, melyet hozzá vagyunk szokva úgy tekinteni, mint minden törvényes jog, rend és társadalmi illem védőjét, azt akarják tanácsolni, hogy megsértse ezen kiváló kötelességét, és pedig oly egyének irányában, kik szintoly drágák előttünk, mint leányaink, testvéreink, szüleink, barátaink, kik, mint örömmel és hálával láttuk, nagy kölesönös áldozatok árán szentelték magukat az elvonultság, ima és irgalmasság életének.

És miután a szerzetesélet a catholicismus egyik változhatlan jellemvonását képezi, ha az angol nők úgy tekintenek, kik a közjog természetes előjogaival sem bírnak, akkor a katolikus vallás nem türetik többé Angliában, hanem üldöztetik.

Az angol törvényhozás nem megy annyira bizottmányával, hogy tűzhelyeinkhez tolakodjék, esaládi körünkbe avatkozzék. Azért azon kívánatot, hogy egy bizottmány kolostori rokonaink és barátaink magánéletébe beavatkozzék, mint súlyos bántalmat, mint a végtelkéig hajtott szígot, mint az angol hölgyek jogainak durva megsértését, tekintjük.

Ezen tiltakozást több mint 600 angol hölgy írta alá.

Az angol országgyűlés becsületére legyen mondva, hogy azon javaslatot, mely a kolostorok ügyeibe való beavatkozást sürgette, nagy szótöbbséggel elvetette.

Az olasz királyságból ugyan épületes dolgokról tudósíthatjuk t. közönségünket. A florenzi követek házában a költségvetés tárgyalása alkalmával előfordultak az ugynevezett „titkos kiadások“ is. Ekkor Speciale nevű köyet elmondotta, hogy minő Olaszországban a rendőri szolgálat, igyérven hogy állításait, ha kívántatik, hiteles okmányokkal is igazolja. Elmondotta, hogy Catania tartományban a városkapitány hamis bankókat gyűjtögetett, és azokat oly (semmi rosztat nem sejtő) emberek kezébe juttatta, kiket minden törvényes ok nélkül el akart fogatni, és ezen városkapitány, ki több hasonló igazságtalanságot követett el, törvényszéki elnökké neveztetett ki; mi esoda tehát, így szól, ha a rendőrség ily magatartása mellett a hátóságok tekintélye a nép előtt mindig mélyebbre süllyed? Nevezett városkapitány utódjai még merészebb gaszágokat követtek el; a börtönből elítelt gonosztevőket boesátottak ki, ezeket titkos

policzájok gyanánt használták föl; az ily gonosztevők aztán ártatlan embereket elesábitottak, csak hogy legyen, kit a hatóságoknak föladni. Egy utonállót, ki soká üzte ezen gyalázatos mesterségét, s utóbb börtönre került, szabadon boesátották azért, mert ígérte, hogy mint policzáj hasznos szolgálatokat fog tenni. Sziciliában a királyi hivatalok most is használnak kinzó eszközöket; egy őrnagy hivatalosan bevallotta, hogy van parancsolat, melynél fogva vállatásokra kinzó eszközöket alkalmazni tartoznak. Nevezett őrnagy ily kinzó gépet föl is mutatott. Ha a szabad Olaszországban manap még kinzó eszközöket használnak, így végzé beszédét a szónok, ki esodálkozzék akkor, ha a kormány ellen annyi összeesküvés történik?

Amerika. Mig nálunk a kolostorok ellen annyit handabandáznak, a szabad Amerikában egészen másként tesznek. Legközelebb a washingtoni országgyűlés, mely pedig legnagyobb részt protestáns követekből áll, a charlestoni irgalmas-nénéknek a háboruban elpusztult házuk fölépítésére 50 ezer forintot utalványozott. Az indítványozó (egy protestáns) így nyilatkozott: „Az irgalmas nénék hasznos szolgálatait nem lehet pénzzel eléggé megjutalmazni. — Munkálkodnak, semmi földi jutalmat nem várva. A katolikus egyház előőrs határainkon: a civilizatioval a kereszténység áldásait is reánk árasztja.“

Vegyesek.

— Mai képünk **Beatrixot**, II. Endre király szerencsétlen hitvesét ábrázolja. Endre király Olaszországban Estében ismerkedett meg, Székesfehérvárott a Boldogságos Szűzről címzett székesegyházban esküdt meg vele. De II. Endrénél nem sokára bekövetkezett halála után az özvegy királynő sorsa királyi rokonai részéről folytonos üldöztetés volt. Németországba menekült, hol megszülte István fiát; Magyarországra többé be nem boesátották; haza vonult tehát Olaszországba, hol kolostorban végezte be hányatott életét. A krónikások őt korának egyik legszebb hölgyének mondják.

— **Az egyetemesszinat.** Egy pfalzei plébános igen érkekes beszédet tartott híveihez a zsinatról. Beszédében több kérdésre megfelelt, a többi közt arra is: Lehet-e a Rómában összegyűlt atyáktól felni? „Gondolatok magatoknak“ mondá hallgatóihoz, „4 egész 500 többnyire elaggott férniut egy még elaggottabb férniutal élükön, kinek vállaira már 70 év sulva nehezedett s kit az egész világ csak szívjóságáról, gyermekded áhítatáról s Isten dicsőségeérti ernyedetlen buzgalmaról ismer. Mi czéljok van ez összegyűlt öreg uraknak? Az évek terhe nyomja már vállait; meggörnyedt fővel, sziveiket Istenhez emelve ülnek együtt, egyik Indiából, a másik Portugaliából, az egyik Chinából, a másik Spanyolországból. Mit akarnak ezen agg férfiak az őszses uralkodók országaiból? Tán forradalmat akarnak? Ehhez ők már igen öregek, igen dúsak a tapasztalatban, igen komolyak, igen istenfélők s igen gyöngék. Ők béketervekről gondolkoznak a népek számára s a népek és egyesek boldogításáról. A ki a népek békéjét nem hordja szíven, ki a főálló rend fölfogatásán fáradozik, ki az erényt esztelenségnek tartja s a bünt az élet füszerének nyilvánítja, a ki mit sem akar tudni a mennyországról és pokláról, az minden esetre félhet az aggastyánok ezen gyülekezetétől, mert ők meg fogják mondani a népeknek, hogy él még az öreg Isten, s hogy még ma is mind igaz, amit az egyház, hogy higyük, elénkbe ad; hogy a vallásnak egyetemesnek, szilárdnak, erőteljesnek s állandónak kell lennie s hogy az Isten parancsainak lelkiismer-

retes megtartása s a kegyelem eszközök használata az ut mely a mennyországba vezet; meg fogják mondani, hogy a most annyira káromolt Jézus ismét el fog jöni az ég felhőiben, hogy minden embert: a jókat és gonoszokat, megítélje; szóval az egyetemes zsínat e régi kath. igazságokat ismét fel fogja újítani s meg fogja erősíteni; az eltévelyedett juhokat a jó pásztor hangján fogja hinni s az egy pásztor alatt álló egy nyájhoz fogja visszaterelni. Az egyház elkoresosult gyermekeit a legkomolyabban fogja kötelmeire figyelmeztetni s ha makacsul nem hallgatnak szavára, mint beteg tagokat elmetszi magától. Ezen tiszteletre méltó gyülekezet a téves állítások egész halmozatát fogja a maga meztelenségében fölleplezni s kárhozzatni, szentelennél elferdített szavaknak visszaadja eredeti jelentményét, megmutatja a népeknek az utat az ideiglenes és örök békéhez. A ki az egyház enyészét közel látja, csak dühöngjön a pápa ellen azért, mert századunk legnagyobb tényét merészkedik végbevenni, hogy meggyőződhessek a világ, hol van a legnagyobb bölcsesség, a legrendíthetlenebb férfiúi bátorság, hol dobognak a keblek legmelegebben a nép boldogításáért. — Tehát a zsínattól mitsem félhetünk, mindent remélhetünk; hadd esikorgassák fogaikat az egyház ellenei, mi katolikusok, bizunk az Ur szavaiban, ki mondá: „A pokol hatalma az egyházon nem fog győzedelmeskedni!”

Rövid hírek.

— Mária Valeria főhőgnő születésnapját nagy ünneppélylyel ülte meg a szegszárdi nőegylet, melynek a kis főhercegnő védasszonya. Este díszelőadás volt a színházban, a színház után táncvizigalom és disztrakoma.

— Hír szerint ő felsége a sajtóvétség miatt elítélt Hurban József prot. tót pap még hátralevő büntetés-idejét elengedni méltóztatott.

— Ö főméltósága az ország herceg-prímása a pesti kir. papnöveldeben ngos és főt. Zsibovics Ferenc ez. kanonok urat aligazgatóvá, nt. Czibulka Nándor esztergami papnöveldei tanár urat lelkiigazgatóvá, ntiszt. Stanzel Ferenc nagyváradi papnöveldei tanfelügyelő urat a központba tanfelügyelővé kinevezte.

— Egy közönvéd a Nagy-Váradon állomásozó honvédzászlóaljban, hogy felülvizsgálat által megszabaduljon a katonai szolgálattól, egy hegyes szerszámmal a fülébe szurt. — A szerencsétlen keresztülfurta a dobhártyát, minek folytán fülfolyásba esett, mihez még vízkórság is járult; és néhány nap múlva meghalt.

— Középszolnok megyében a tasnádi kerületben az elhunyt Kuck Jenő helyébe Guthy Benő választatott meg országos képviselőnek.

— Szabolcs megyében Kornis János esendbiztosnak sikerült egy, a vidéken évek óta garázdálkodott, mintegy 24 férfi és 14 nő-tagból álló rablóbandát fölfedezni, s midőn legkevésbé tartottak a veszélytől, a n. halászi két Tisza közti erdőben meglepni és megtámadni. A rablók kétségbeesetten védelmezék magukat, az elesetteket is magukkal vívék s nagyobb részt megmenekültek. Kornis esendbiztosnak, daczára, hogy jární alig képes, mégis sikerült az üldözésben három férfit s két nőt elfogni. Vallomásaikból kitűnt, hogy a haramiák többnyire szabolesiak, beregiek és zempléniek.

— A jászkerületi népbank saját házára, melyben egykor II. Rákóczi Ferenc lakott, emléktáblát helyez.

— Alföldön egy parasztember szántóföldjén 53 latra menő régi ezüstpénzeket talált. Összesen volt 1082 db magyar poltura Ferdinánd, Miksa és Rudolf királyok idejéből, 82 nagy és 163 kis lengyel garas a 16-dik századból. — A gyűjteményt Temesvárt vették meg.

— Sokra viheti! Landzséren egy 11 éves eselédűi urnőjét meg akarta gyilkolni. A nő sikoltására a szomszédok megakadályozták a gaztetet. A fiatal gonosztevő azt vallotta, hogy sajnálja, miszerint az asszonyt egészen meg nem ölhetette.

— Beust gróf a Mária-Terézia-rend kancellárjává nevezetett ki.

— Az ismeretes herendi porcellángyáros Fischer Mór „farkasházi” előnevet nyert.

— Ó-Budáról Szent-Andrásig lövonatu vaspályát szándékoznak építeni.

— Dr. Klingner István rozsnyó-egyházmegyei áldozár a pesti egyetemhez a lelkipásztorkodás nyilvános rendes tanárává nevezetett ki.

— A sümeghi temetőben e hó 31-dikén fogják Kisfaludy Sándor szobrát leleplezni.

— II. Ferenc nápolyi király e hó 11-dikén este érkezett Pestre, és hazánk alvidékeit is meg fogja tekinteni.

— Budán egy szolgáló az első emeletről leesvén, annak köszöné életben maradását, hogy egy nagy kutyára esett; a szegény párat azonban agyonzuzta.

— A belga királyné József főherceggel zászlószentelésre Pozsonyba utazott.

— A pesti muzeumba legközelebb egy hordó kerül, melyből 1849-ben Buda bevétele után ittak a honvédek; második nevezetessége, hogy kétféle bort lehet benne tartani; harmadik, hogy jeles magyar jelvényekkel van ékesítve; negyedik, hogy egyik fele tojásalakú, a második pedig tiz-szögű.

— A kormány a Zsilly-völgyben Hunyad-megyében nagy vasverdet állít, mely „Deák Ferenc-telep” nevet fog viselni.

Tanulságos közmondások.

Ha nagy vízbe nem akarsz halni, a patakot is kerüld.

Könnyű szárazról nézni a hajótöröket.

A ki nagyon siet, később végzi dolgát.

Se ne késsél, se ne siess.

Pompa költséggel jár.

Jó pihenni olykor, de henyélni vétek.

Nem az az emberség, hogy több pénzed legyen.

Kerekes a pénz, hamar elgurul.

Minden kenyér édes parázna embernek.

Ki ördögnek szolgál, kin a fizetése.

Jóteknő adakozások: A jeruzsálemi szentsír őrei és a keleti missió számára Bellatincezről Zsemlics István káplán gyűjtése: Plichta községi jegyző, Koczeth megyei esküdt, Simon urod. számtartó, Leopold kalaposmester, Brandl urod. fővadász egyenkint 50—50 kr.; L. K. 10 kr.; a többi hívek lelkészeikkel együtt 7 frt 40 kr. — Összesen 10 frt.